

van den Zoon heeft, omdat zij nog niet volbracht is, ook nog niet de kracht om de vergeving van zonden aan de geloovigen van den ouden dag uit te werken; het blijft dus bij een voorbijzien hunner zonden, iets wat, zooals bekend is, VOETIUS aan COCCEJUS bestrijdt.

Nu valt zeker niet te ontkennen, dat er, van de subjectieve zijde gezien, in de bediening van het Oude Testament veel was dat typisch moet heeten, maar daarin school toch, wat de ouderen altijd hadden geleerd, en COCCEJUS miskende, het reële, en wel omdat volgens de ouderen het Verbond zelf eeuwig, absoluut is. De Voetianen drukten dit dan ook uit met te zeggen, dat COCCEJUS zich schuldig maakte, aan een „confusio Foederis gratiae cum Foederis ministerio”.

In tegenstelling met de ouderen komt de realiteit van het Verbond volgens COCCEJUS eerst met de stichting van het Nieuwe Verbond, het Foedus novum of secundum, in den dood van den Middelaar, van welk oogenblik volgens hem, zooals wij ons herinneren, het werkverbond in zijn derden graad van abrogatie verkeert, en wel wat betreft zijn uitwerking van schrik en vreeze des doods en der dienstbaarheid.

Zien wij nu, hoe dit breken van het absoluut karakter der waarheid zijn gevolgen had voor de ethica. Het is een eigenaardigheid van COCCEJUS, waarvoor hij steun zocht in een niet boven twijfel verheven exegese van Rom. 3 : 27: „Waar is dan de roem? Hij is uitgesloten. Door wat wet? der werken? Neen, maar door de wet des geloofs”, dat hij altijd spreekt van „Foedus sive lex operum” en daarmee toont wet en werkverbond wel niet te identificeeren, maar toch zich de wet nooit te denken buiten het Verbond. Hierdoor nu wordt het karakter dat hij aan de wet toekent van meet af scheef. Is toch de wet voor de ouderen de geopenbaarde wil Gods voor ons zedelijk leven, die, afgescheiden van alle gevolgen, de kracht van een categorischen imperatief heeft, zoodat de mensch reeds vóór het werkverbond verplicht is haar te gehoorzamen, en ook de geloovige in het genadeverbond aan deze verplichting niet ontkomt, al heeft ook de Christus voor hem het al volbracht wat in dat werkverbond op haar overtreiding gedreigd en op haar vervulling beloofd was, — voor COCCEJUS verliest zij dit absoluut en altijd blijvend karakter. Want wel erkent ook COCCEJUS, dat de zedewet als de geopenbaarde wil Gods aan den